

<http://dx.doi.org/10.16926/em.2023.18.06>

Marcin KUŹNIAR

<https://orcid.org/0000-0002-3864-8502>

Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie

e-mail: marcinkuzniar@interia.pl

Sprawozdanie z III Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Artystycznej Doktorantów i Młodych Naukowców *Oblicza gitary w badaniach naukowych*¹, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie², Częstochowa, 26–27 kwietnia 2023 roku

Jak cytować [how to cite]: M. Kuźniar, *Sprawozdanie z III Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Artystycznej Doktorantów i Młodych Naukowców Oblicza gitary w badaniach naukowych, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa, 26–27 kwietnia 2023 roku*, „Edukacja Muzyczna” 2023, t. 18, s. 337–341, <http://dx.doi.org/10.16926/em.2023.18.06>.

¹ Człon nazwy „Międzynarodowa” nadany został przez organizatorów w celu podkreślenia, iż do udziału w konferencji zaproszeni są także zagraniczni naukowcy. Jednak zgodnie ze światowymi normami dotyczącymi konferencji międzynarodowych wydarzenie to obecnie nie spełnia tych kryteriów, bowiem w tej edycji wszyscy prelegenci reprezentowali polskie ośrodki. Podobnie było w przypadku poprzednich dwóch edycji konferencji, w której brali udział pojedynczy referenci zagraniczni, zob. W. Gurgul, *Sprawozdanie z II Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Artystycznej Doktorantów i Młodych Naukowców „Oblicza gitary w badaniach naukowych”, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa, 20 kwietnia 2022 roku*, „Edukacja Muzyczna” 2022, t. 17, s. 291–294, [DOI: 10.16926/em.2022.17.13].

² Od 1 czerwca 2023 r. nazwa uczelni przyjęła brzmienie Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie; ta nazwa używana będzie w dalszej części sprawozdania.

W dniach 26–27 kwietnia 2023 roku już po raz trzeci odbyła się w Częstochowie Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Artystyczna Doktorantów i Młodych Naukowców „Oblicza gitary w badaniach naukowych” organizowana przez Katedrę Muzyki Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie. Opiekę naukową nad Konferencją sprawowała dr hab. Ewa Jabłczyńska, w kwestiach organizacyjnych współpracująca z doktorantami UJD w dyscyplinie sztuk muzycznych – Wojciechem Wojtuchem i Wojciechem Gurgulem. Tegoroczna sesja po raz pierwszy była częścią I Częstochowskich Dni Gitary.

Konferencja została uroczystie otwarta przez dra hab. Macieja Zagórskiego – kierownika Katedry Muzyki Uniwersytetu Jana Długosza – po czym zgromadzeni mieli okazję wysłuchać wykładu inauguracyjnego, który wygłosił ceniony artysta i pedagog, prof. dr hab. Michał Nagy z Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie. Jego wystąpienie nosiło tytuł: *Poza głównym nurtem. Utwory na gitarę Sofii Gubajduliny, Johna Tavenera i Pawła Szymańskiego*. Prof. Nagy przybliżył stylistykę, język muzyczny i okoliczności powstawania dzieł gitarowych kompozytorów stosunkowo rzadko pojawiających się w programach recitali.

W ciągu dwóch dni Konferencji przedstawionych zostało 12 referatów, podzielonych na cztery bloki wykładowe. Pierwszy z nich, zatytułowany *Jeden instrument, mnogość stylistyk*, poświęcono tematyce gitary w kontekście muzyki jazzowej, folklorystycznej i *flamenco*. Prelegenci przedstawili historię i literaturę poszczególnych gatunków oraz pochyliли się nad zagadnieniami wykonawczymi. Wygłoszono następujące referaty:

- mgr Krzysztof Jusiak (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) – *Elementy jazzu oraz nowatorskich technik wykonawczych muzyki rozrywkowej w twórczości Rolanda Dyensa na przykładzie utworu „Libra Sonatine”*;
- mgr Wojciech Wojtuch (Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie) – *Jeśli nie tango, oro, czy bossa, to co? Inspiracje mniej znanym folklorem w literaturze na flet i gitarę*;
- mgr inż. Michał Czachowski (Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie) – *Charakterystyka stylu gitary flamenco i jej historyczny rozwój jako odrębny środek brzmieniowo-wyrazowy*.

Drugi blok nosił tytuł *Jeden instrument, różne kontynenty*. Bardzo szeroki zakres tematyczny (mimo jedynie dwóch referatów) obejmował zagadnienia od japońskiego mistycyzmu po barwną i kosmopolityczną muzykę Australii. Owoce swoich badań zaprezentowali:

- lic. Sylwester Kukułka (Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach) – *Boska natura czy natura z Boga? Muzyka gitarowa Tōru Takemitsu w kontekście jego relacji z kulturą ojczyźnianą*;
- mgr Kalina Polańska (Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi) – *Kameralistyka gitarowa w twórczości australijskich kompozytorów XX i XXI wieku*.

Kolejny blok wykładowy miał miejsce już kolejnego dnia Konferencji. Zatytułowany został *Nowatorskie spojrzenia na gitarę*. Prelegenci skoncentrowali się na szeroko pojętej problematyce muzyki nowej. W tej bardzo zróżnicowanej części przedstawione zostały oryginalne koncepcje kompozytorskie, scharakteryzowano specyfikę współpracy pomiędzy gitarzystą a twórcą, omówiono potencjał muzyki akustycznej wzbogaconej o warstwę elektroniczną, a także przybliżono twórczość na gitarę Włodzimierza Kotońskiego, przedstawiciela polskiej awangardy u progu drugiej połowy XX wieku. Z referatami wystąpiły następujące osoby:

- dr Eduardo Luciu Frigatti (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) – *The use of concepts from cognition theories as compositional strategies for creating new works for guitar* (referat w formie online);
- mgr Marcin Kuźniar (Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie) – *Rzeczywistość rozszerzona gitary klasycznej: sposoby przenikania się warstwy elektronicznej i akustycznej w utworze Zada Moultaki – Calvario na gitarę i „taśmę”*;
- mgr Radosław Wieczorek (Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie) – *Rola instrumentalisty w procesie powstawania [bez tytułu] largo Pawła Malinowskiego. Wyzwania wykonawcze i interpretacyjne*;
- mgr Wojciech Gurgul (Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie) – *Gitara w twórczości Włodzimierza Kotońskiego z przełomu lat 50. i 60. XX wieku*.

Czwarty, a zarazem ostatni, blok wykładowy zatytułowano *Spojrzenie na przeszłość i oblicza gitary w Polsce*. Prelegentki sięgnęły do historii bardziej i mniej odległej. Przedstawiona została kunsztowna muzyka XVIII-wieczna przeznaczona na gitarę angielską; odkryto zapomniane dzieła kameralne o bogatym potencjale dydaktycznym; podjęto również zagadnienie, o którym próżno było dotychczas szukać opracowań i przekrojowej analizy – obecność wykonań kobiecych na antenie Polskiego Radia przed 1989 rokiem. W tym bloku wyniki badań zaprezentowały:

- dr Małgorzata Żegleń-Włodarczyk – *Sonaty solowe na gitarę angielską Tommasa Giordaniego jako przykład literatury gitarowej II połowy XVIII wieku*³;
- mgr Paulina Garlińska – *Utwory na duet gitara i klawesyn jako propozycja muzyki kameralnej w szkolnictwie muzycznym – analiza wybranych dzieł*⁴;
- mgr Anna Rutkowska (Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie) – *Brakujący rozdział – gitarystyka kobieca wykluczona z popularyzacji antenowej w latach 1939–1989*⁵.

³ Zob. M. Żegleń-Włodarczyk, *Sonaty solowe na gitarę angielską Tommasa Giordaniego jako przykład literatury gitarowej II połowy XVIII wieku*, „Edukacja Muzyczna” 2023, t. 18, s. 191–224, [DOI: 10.16926/em.2023.18.04].

⁴ Temat wykładu opracowany został również w formie artykułu, zob. P. Garlińska, *Utwory na duet gitara i klawesyn jako propozycja muzyki kameralnej w szkolnictwie muzycznym – analiza wybranych dzieł*, „Szkoła Artystyczna” 2023, nr 1, s. 12–22.

⁵ Referat opracowany został także w formie artykułu, zob. A. Rutkowska, *Zapomniane dziedzictwo gitarzystek*, „Sześć Strun Świata” 2023, nr 4, s. 20–22.

Każdy blok wykładowy inspirował zebranych do wymiany przemyśleń i doświadczeń oraz prób dalszego pogłębiania omawianych tematów w formie dynamicznych dyskusji. Częstochowska Konferencja jest wydarzeniem, które w sposób unikalny skupia polskie środowisko związane z gitarystyką na płaszczyźnie badawczej, artystycznej i pedagogicznej, dlatego refleksje rodzące się w wyniku tej konfrontacji i syntezy jednocześnie przyjmują nierzadko postać wielowymiarową i bardzo interesującą.

Na zakończenie konferencji, dnia 26 kwietnia, w Filharmonii Częstochowskiej im. Bronisława Hubermana miała miejsce część artystyczna. Koncert wpisną się w cykl Akademickich Koncertów Kameralnych, które regularnie organizowane są przez Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie. Wydarzeniami poprzedzającymi brzmienie muzyki gitarowej była wystawa obrazu autorstwa Mateusza Pawełczyka z Katedry Malarstwa UJD oraz wykład pt. *Gitarystyka w dorobku naukowym Polskiej Akademii Nauk*, który wygłosiła mgr Anna Rutkowska⁶, znana już z wcześniejszego wystąpienia podczas konferencji. To postać, której badania prezentowane są regularnie na kolejnych edycjach Konferencji w Częstochowie i wzbudzają bodaj największe emocje w środowisku, rzucając obiektywne (nieraz obnażające) światło na miejsce polskiej gitarystyki w przestrzeni radiofonicznej i muzykologicznej w XX i z początkiem XXI wieku w Polsce.

Podczas koncertu zaprezentowało się czworo wykonawców, którzy wykonali następujący repertuar:

- Paulina Łaszczuk (Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie) – *Dues Suggestions* op. 23 Salvadora Brotonsa;
- Kalina Polańska (Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi) – *Ophelia... a Haunted Sonata* Phillipa Houghtona;
- Radosław Wieczorek (Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie) – [*bez tytułu*] *largo* Pawła Malinowskiego (prawykonanie światowe);
- Marcin Kuźniar (Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie) – opracowanie wiolonczelowej kompozycji *Per Slava* Krzysztofa Pendereckiego i *Nocturne „Rêverie”* op. 19 Giulia Regondiego.

Repertuar koncertu stanowił spójną kontynuację oraz dopełnienie rozważań badawczych i artystycznych w zakresie muzyki współczesnej, zapoczątkowanych tego samego dnia w sali konferencyjnej.

Równoległe do trwającej Konferencji, w ramach I Częstochowskich Dni Gitary, odbywały się warsztaty metodyczne dla nauczycieli gry na gitarze szkół muzycznych I i II stopnia. W Jasnogórskiej Publicznej Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej I stopnia w Częstochowie uznany niemiecki pedagog Stefan Schmidt po-

⁶ Wystąpienie, ujęte w formę artykułu, opublikowane jest w niniejszym tomie „Edukacji Muzycznej”; zob. A. Rutkowska, *Gitarystyka w dorobku naukowym Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk*, „Edukacja Muzyczna” 2023, t. 18, s. 299–309, [DOI: 10.16926/em.2023.18.02].

prowadził wykład (26.04) oraz lekcje otwarte (27.04) omawiając autorskie sposoby pracy z uczniem.

Konferencja Naukowo-Artystyczna Doktorantów i Młodych Naukowców *Oblicza gitary w badaniach naukowych* z każdą kolejną edycją coraz mocniej zaznacza swoją obecność w przestrzeni badawczej i artystycznej w Polsce. Jej bezprecedensowy kształt oraz prężny charakter regularnie znajdują uznanie w specjalistycznej prasie⁷. Wydarzenie pretenduje również do rangi międzynarodowego, starając się pozyskiwać prelegentów zagranicznych – w trzech zorganizowanych dotychczas edycjach brali już udział referenci z uczelni z Niemiec i ze Słowacji.

Czwarta edycja Konferencji planowana jest w dniach 17–18 kwietnia 2024 roku. Więcej informacji na stronie internetowej wydarzenia oraz na profilu Konferencji na Facebooku.

Adres strony: www.muzyka.ws.ujd.edu.pl

Facebook: [/konferencja.gitaraujd](https://www.facebook.com/konferencja.gitaraujd)

Serdecznie zapraszamy!

Bibliografia

- Garlińska Paulina, *Utwory na duet gitara i klawesyn jako propozycja muzyki kameralnej w szkolnictwie muzycznym – analiza wybranych dzieł*, „Szkola Artystyczna” 2023, nr 1, s. 12–22.
- Gurgul Wojciech, *Sprawozdanie z II Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Artystycznej Doktorantów i Młodych Naukowców „Oblicza gitary w badaniach naukowych”*, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa, 20 kwietnia 2022 roku, „Edukacja Muzyczna” 2022, t. 17, s. 291–294, [DOI: 10.16926/em.2022.17.13].
- Jusiak Krzysztof, *Częstochowskie oblicza badań nad gitarą*, „Sześć Strun Świata” 2023, nr 2, s. 10–11.
- Rutkowska Anna, *Gitarystyka w dorobku naukowym Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk*, „Edukacja Muzyczna” 2023, t. 18, s. 299–309, [DOI: 10.16926/em.2023.18.02].
- Rutkowska Anna, *Zapomniane dziedzictwo gitarzystek*, „Sześć Strun Świata” 2023, nr 4, s. 20–22.
- Żegleń-Włodarczyk Małgorzata, *Sonaty solowe na gitarę angielską Tommasa Giordaniego jako przykład literatury gitarowej II połowy XVIII wieku*, „Edukacja Muzyczna” 2023, t. 18, s. 191–224, [DOI: 10.16926/em.2023.18.04].

⁷ Zob. K. Jusiak, *Częstochowskie oblicza badań nad gitarą*, „Sześć Strun Świata” 2023, nr 2, s. 10–11.